

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

1870

C. A. Reitzels Verlag

1870

JUELSBERG

i Eyn.

JUELSBERG

i Fyn.

En halv Mil nord for Nyborg ligger Hovedgaarden Juelsberg, i Svendborg Amt, Binding Herred og Aunslev Eogn. Denne Gaard er af nyere Oprindelse. En Del af dens Jorder horte forud under Nyborg Slots Ladegaard. Den 2den April 1672 indgik næmlig Præsident og Borgemeester i Nyborg samt Ridesfoged og Skriver i Nyborg Amt Klavs Rasch et Mageliste med Kongen, hvorved han imod at affaae Gods i Gudme og Binding Herreder, paa Langeland og flere Esteder fik adskillige af hin Ladegaards Jorder, Avernacke, Dyrehaven, Borgeskov, Skemark og Duensvænge samt Tuemaden m. m.; med Undtagelse af Avernacke, der senere er magelagt imod Marker fra Nejrstrup og Hjulby, hore disse Jorder endnu til Hovedgaarden. Imellem Borgemeesteren og Byens Borgere opkom der strax efter Strid, om hvor vidt hin havde Ret til at indgaae dette Magelag med Kongen; men den endte med, at Borgerstabet maatte give efter og i December 1674 tildele ham Skjode paa oven nævnte Marker; og paa dette fik han kongelig Stadsfæstelse i Februar det følgende Aar. Disse Marker lagde Klavs Rasch under sin lille Gaard Bavnergaard, hvorpaa han nogle Aar i Forvejen havde faaet Skjode. De herværende Bygninger nedrev han nu og opførte af Bindingsværk en ny og større Gaard, som han efter sig kaldte Rastenberg. I Aaret 1673 magesfæstede han atter med Kronen og fik da det Gods i Hjulby og Nejrstrup, som endnu horer under Hovedgaarden, imod Strøgods i gamle Aagaards Amt, Bends, Skam, Skovby o. fl. Herreder, i Alsens Amt, Baag Herred og i Nyborg Amt, Salling, Gudme og Binding Herreder. Endelig fik han den 17de December 1690 Frihedsbrev paa Rastenberg Hovedgaardslagt, og ved Skjode f. D. af Kongen kalds og Herlighedsret til Bovenfse Kirke

og Herligheden over en Del til Flodstrup, Allerslev og Aunslev Kirker hørende Bombergods. Faa Aar derefter blev han Medejer af Hærridslevgaard.

Striden imellem Præsidenten og Nyborg By var imidlertid ikke til Ende med Udskælfelsen af hint Skjode. Klavs Rasch tog langt mere Hensyn til sin egen Fordel end til den By, hvis Interesser han som Borgemeester skulde varetage. Især klagede Byens Borgere over, at han bemægtigede sig den Græsning paa Østeroen, som skulde holdes i aarlig Hegn til Højbjergning indtil Juli Maaned, og den Græsning, de altid havde nydt paa hele Nyborg Tang, naar Kornet var indhøftet. De paaberaabte sig i den Henseende et Raasebrev, udstedt 1435 af Kong Erik og forbedret 1446 af Kong Christoffer samt Stadsfæstet af Christian den femte og hans to Forgængere med mange flere Cerretligheder. Af disse Dokumenter havde Byen ifkun den sidste kongelige Stadsfæstelse i Original, i hvilken de tidligere Friheder ej vare indførte, saa at man nu ikke kunde faa nojagtig Kundskab om de gamle Breve, der vare Byen frakomne; man nærede Mistanke om, at Præsidenten nok havde vidst Besked dermed, derfor det ej havde været ham selv til Skade. Derfor henvendte den svinste Landsdommer Peder Lugsdorph sig omtrent 1635 til Oversekreteren i Kancelliet Matthias Møth, hvem den i Anledning af Dispen imellem den forrige Præsident og Byen nedsatte Kommission var underlagt, for at faa Oplysning om disse Byens Cerretligheder, da Klavs Rasch vilde hindre Borgerne i at faa Lugsdorn angaaende Græsningretten paa Østeroen m. m. Med Hensyn til Stadsfæstelsen af disse Byens Cerretligheder gjorde Præsidenten 1674 Krav paa Godtgjorelse for Udgiften, han i den Anledning paastod at have haft, og Kongen bod desaaftag,

JUELSBERG

i Fv.

Obligation, indskædt i Aaret 1814, da Den Syrogo af Stamhusets Besidder blev overladt til Staten for Postvæsenets Eghd. Vondergodset ligger i Aunølev, Bovense, Flodstrup, Ullerølev, Bindinge og Hjulby Sogne og bestaar af 79 Gaarde og Vollseder og 93 Huse med og uden Jord.

Selve Hovedgaardens Bladeindhold er 1200 Tønder Land, hvoraf omtrent 250 Tdr. Land Skov, 80 Tdr. Land Eng, den saakaldte Evanedam øst for Nyborg, omtrent 630 Tdr. Land Ager under Bløven, og Resten er for største Delel Doerdrøv paa den omtalte Østero samt mindre Engstrækninger i Agermarken. Paa Østeroen ligger Aunødshoved Fyr og nogle Postbygninger, der ere opførte af Hensyn til Jæstransporten over Vættet, ligesom ogsaa Slipshavns Skanse her er anlagt til Tærm for Indlobet til Nyborg Fjord. Under Stamhuset og omgIVEN delS af Hovedgaardens, delS af Vondergodsets Fæstejorder ligger Hjulby Sø, hvorfra Nyborg By bliver forsynet med fersk Vand. Hovedgaarden har siden 1742 hørt til Aunølev, tidligere til Nyborg Sogn. Elaget ved Nyborg den 14de November 1659 skal tildele have staaet paa Hovedgaardens Grund, i det Svanesteerne, som vare dragne ud fra Nyborg, stottede sin venstre Fløj til Aaen,

der fra Hjulby Sø løber ind til Nyborg, og sin højre Fløj til Nejrstrup lidt nord for Hovedgaarden. De Levinger af Vaaben, Kanonflugler m. v., der af og til komme for Dagens LyS baade ved Oprensning af Aalobet og ved Fløjning og Gravning paa Gaardens Marker, vidne herom.

I den Kjøbekontrakt af 11te Oktober 1742, som gif forud for Overdragelsen af Raftenberg Gaard og Gods m. v. fra Justitsraad Christian v. d. Raase til Kancelliraad Jens Dreyer, blev der af denne gjort følgende, ret mærkelige Indrømmelse: „Skulde den salgende nogen Tid agte at benytte sig af det Sand, der findes paa Raftenbergs Grund og formenes at indeholde nogen Værdi, tillades hannem gjerne paa egen Væloftning sig deraf at betjene, imod at den kjøbende som Gjer af Grunden nyder Halvdelen af, hvad der indvindes.“ Som Folge heraf gjorde Salgerens Søn, Justitsraad og Landsdommer F. v. d. Raase under Auktionen efter Fru Dreyer Paastrand paa fremdeles at beholde denne Rettighed; men siden er Sagen ikke tiere paatalt, ligesom man ej heller nu ved, hvad det er for noget Sand der menes eller kan paavise, hvor dette er at finde paa Herregaardens Grund.

